

Προς
Τον κ. Αντώνιο Σαμαρά
Υπουργό Πολιτισμού
Μπουμπουλίνας 20
10682 Αθήνα

[Handwritten signature]

Βασιλης Κονιορδος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΡΧ/ΤΩΝ
& ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ &
ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΠΑΛ/ΣΕΩΝ, ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ
ΑΚΙΝΗΤΩΝ & ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ

Ταχ.Δ/ση: Β.Ηρακλείου 12
Ταχ.Κώδικας: 106 82
Πληροφορίες: Μ. Απόκη
Τηλέφωνο: 210-8253693
FAX: 210-8201526

Αθήνα, 17 Ιουνίου 2009
Αριθ.Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΑΑΠ/Φ.86/ /710
54018
ΠΡΟΣ: Την Ελληνική Εταιρεία
Περιβάλλοντος & Πολιτισμού
Επιμενίδου 19 - Άνω Πόλη
54633 - Θεσ/νίκη

- ΚΟΙΝ : 1) Γραφείο Υπουργού Πολιτισμού
κου Αντώνη Σαμαρά
2) Γραφείο Γενικού Γραμματέα
του ΥΠΠΟ
3) Σύνδεσμο των Φίλων Αρχαιολογικού
Μουσείου Θεσσαλονίκης "
Μανώλη Ανδρόνικου 6
546 21 - Θεσ/νίκη
4) Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
5) Σύνδεσμο Ξεναγών Θεσσαλονίκης
Τ.Θ. 101 63
541 10 - Θεσ/νίκη

ΘΕΜΑ: Αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου για αρχαιολογικούς σκοπούς
επί των οδών Καραολή Δημητρίου 32 και πλατείας Αντιγονιδών 38
στη Θεσσαλονίκη.

Απαντώντας στα αρ. πρωτ. 2283/20-5-2009, 3327/20-5-2009 και 2241/21-5-2009 έγγραφά
σας σχετικά με την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου για αρχαιολογικούς σκοπούς επί των
οδών Καραολή Δημητρίου 32 και Πλατείας Αντιγονιδών 38 στη Θεσσαλονίκη, φερομένων
ιδιοκτησιών Ευάγγ. Πανταζή, Ελευθ. Πανταζή και Μ. Μάντζιου σας γνωρίζουμε ότι η Δ/ση
μας έχει διαβιβάσει το θέμα στην Δ/ση Αποτυπώσεων και Συντηρήσεως Κτιρίων του ΤΑΠΑ
προκειμένου να εκπονηθεί το κτηματολογικό διάγραμμα των ως άνω ακινήτων. Όταν
ολοκληρωθεί η διαδικασία της κτηματογράφησης και χορηγηθεί και η βεβαίωση για την ύπαρξη
πίστωσης για την πληρωμή της απαλλοτρίωσης (σχετ. άρθρο 1 του ν.2985/2002), θα
ακολουθήσει η έκδοση της κ.υ.α Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και η δημοσίευση της
στο ΦΕΚ.

Εσωτερική Διανομή:

Δ/νση Κ.Δ.Α.Α.Π.

Γραφείο Προϊσταμένου

Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη Γραμματείας

Σοφία Ζάρκου

Ο Προϊστάμενος της Δ/σης

Αντώνης Γιουρούσης
ΠΕ Μηχανικών με Α' βαθμό

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Επιμενίδου 19, 54633, Άνω Πόλη, Τηλ. 2310-260283, Fax: 2310-240665, Email: eethes@otenet.gr

Θεσσαλονίκη, 12 Μαρτίου 2007

Ψήφισμα

Τα μέλη του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, επιστήμονες όλων των κλάδων και πολίτες της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής, ζητούν από τον Υπουργό Πολιτισμού και τα μέλη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου να μη συνεργήσουν στην κατάχωση του μοναδικού στην πόλη υστεροαρχαϊκού ναού της πλατείας Αντιγονιδών και να υποστηρίξουν την απαλλοτρίωση και διάσωσή του, προς όφελος της πόλης και της ιστορίας της.

Πρόκειται για ναό που κατασκευάστηκε κατά τη ρωμαϊκή περίοδο από την ανασύνθεση αρχαϊκών αρχιτεκτονικών μελών που προέρχονται από δύο μνημεία της ευρύτερης περιοχής. Το μνημείο, άγνωστο στο κοινό, μπορεί και πρέπει να αναδειχθεί με την ολοκλήρωση της ανασκαφικής του έρευνας, την αναστήλωση και την ανάδειξή του, εντασσόμενο σε ειδικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Το προεδρείο της Τοπικής Συνέλευσης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ο υπερσαρκαίνος ναός της Θεσσαλονίκης, τμήμα του οποίου ανακαλύφθηκε το 2000 σε σιμόνδρο της πλατείας Αντιγονιδών, είναι ένα εξαιρετικά σημαν-
τικό μνημείο για την πόλη μας και για ολόκληρο το βορειοελλαδικό χώρο.

Πέρα από τη σπανιότητά του και την ξεράετια ιστορική, αρχαιολογική και καλλιτεχνική αξία του έχει την ιδιαιτερότητα να απογγεί ανακάλυψη αρχαι-
κών αρχιτεκτονικών μελών, τα οποία ανήκουν σε δύο τουλάχιστον μνημεία,
τα οποία μεταφέρθηκαν από άλλη περιοχή στη Θεσσαλονίκη στα πρώτα αυ-
τοκρατορικά χρόνια. Ο ναός αυτός φιλάει μες απομνημονεύματα λατρείας, όπως
προκύπτει από δύο αγάλματα αντιστοιχούν, αγάλματα Θεού Ρήκτος και αγάλματα
Δια Αχίου.

Ένα μέρος από τα ελάχιστα αρχιτεκτονικά μέλη του, τα οποία προέρχονται μόλις
από το ένα τρίτο της συνολικής έκτασης του ναού, ο οποίος εστιάζει μέσα
από την πλατεία Αντιγονιδών, σε δύο στην οποία παρήλυν αυτοκίνητοι παρα-
νομι, συζητείται επίσης στο αρχαιολογικό μουσείο της Θεσσαλονίκης μαζί
με το εξαιρετικό τέχνης περιδέρωμά του.

Όπως έχει προκύψει από ετήσια έρευνα, η οποία ανακάλυψε στο συν-
τόριό μας, υπάρχει δυνατότητα να ολοκληρωθεί η ανακατασκευή έρευνα, με
την αποκατάσταση και του υπόλοιπου μνημείου και να πραγματοποιηθεί η
ανακατασκευή και η ανάδειξή του χωρίς να δοθεί μάλλον η διατήρηση της
πλατείας Αντιγονιδών.

Επειδή οι σύμβουλοι του συνεδρίου "Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και
Θράκη 2006", που έλαβε χώρα στη ζωή μας στη μέση και την παρουσία
των μνημείων, οι οποίοι στο συνέδριό μας είχαν ειδικά μάτια της Θεσ-
σαλονίκης ή της Βόρειας Ελλάδας της οποίας η Θεσσαλονίκη είναι πρωτεύου-
σα, απευθυνόμενοι προς τον Υπουργό Πολιτισμού και προς τα μέλη του ΚΑΕ
με την παράκληση να κάνουν ότι είναι δυνατόν, ώστε αυτό το τόσο σημαν-
τικό μνημείο να μην καταχωθεί, όπως τόσα άλλα, στα υλικά μιας πολυ-
μαστορίας αλλά να ανακαταφύγει και να ανακαταφύγει για να αποδείξει ένα
πραγματικό ενδιαφέρον για την πόλη μας.

Σήμερα υπάρχουν προβλήματα σιμονομίας. Όπως η Θεσσαλονίκη, η οποία κερ-
δεί το ένα δέμας του ληιδυμίου της Ελλάδας, έχει το δικαίωμα, μετά το πρώ-
το της Λαρίσας, να διευκρινίσει την ένταξη αυτού του μοναδικού μνημείου στα
έργα του Ταμείου Διαχείρισης για να μπορεί να σωθεί.

12 ΜΑΡ 2007 11:58

ΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΣΑΣ : ELLINIKI ETAIREIA
Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΟΥ FAX ΣΑΣ : 00302103225240

ΑΡΙΘ FAX ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ	ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	ΧΡΟΝΟΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΘΕΣΗ ΣΕΛΙΔΕΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
01 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	08 ΜΑΡ 21:41	00'45	ΛΗΨΗ 00	ΤΟ ΑΛΛΟ FAX ΔΕΝ ΑΝΑΤΑΠΟΚΡΙΝ.
02 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	08 ΜΑΡ 21:42	00'45	ΛΗΨΗ 00	ΤΟ ΑΛΛΟ FAX ΔΕΝ ΑΝΑΤΑΠΟΚΡΙΝ.
03 +30-2610-422427	08 ΜΑΡ 23:04	04'02	ΛΗΨΗ 02	OK
04 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	09 ΜΑΡ 10:15	00'48	ΛΗΨΗ 02	OK
05 2104811065	09 ΜΑΡ 10:35	00'44	ΑΠΣΛ 02	OK
06 HSPN/PROGRAMMES/	09 ΜΑΡ 10:39	00'51	ΛΗΨΗ 01	OK
07 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	09 ΜΑΡ 10:40	00'57	ΛΗΨΗ 02	OK
08 2106892253	09 ΜΑΡ 12:15	00'48	ΑΠΣΛ 01	OK
09 2106711848	09 ΜΑΡ 13:29	00'29	ΑΠΣΛ 01	OK
10 2107266150	09 ΜΑΡ 14:02	00'51	ΑΠΣΛ 02	OK
11 NIKOLAOS#SAVVOPO	09 ΜΑΡ 14:53	01'06	ΛΗΨΗ 02	OK
12 2108013349	09 ΜΑΡ 15:28	01'46	ΑΠΣΛ 03	OK
13 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	09 ΜΑΡ 16:48	00'30	ΛΗΨΗ 01	OK
14 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	09 ΜΑΡ 17:10	00'26	ΛΗΨΗ 00	ΤΟ ΑΛΛΟ FAX ΔΕΝ ΑΝΑΤΑΠΟΚΡΙΝ.
15 +30 210 8088063	09 ΜΑΡ 17:16	00'35	ΛΗΨΗ 01	OK
16 IOANNA STERIOU	12 ΜΑΡ 09:30	00'57	ΛΗΨΗ 02	OK
17 2310247106	12 ΜΑΡ 09:34	00'46	ΑΠΣΛ 01	OK
18 +302104816782	12 ΜΑΡ 10:10	00'54	ΛΗΨΗ 03	OK
19 2109658466	12 ΜΑΡ 11:00	01'57	ΑΠΣΛ 03	OK
20 2103236574	12 ΜΑΡ 11:08	01'16	ΑΠΣΛ 01	OK
21 2106000259	12 ΜΑΡ 11:20	00'45	ΑΠΣΛ 00	ΤΟ ΑΛΛΟ FAX ΔΕΝ ΑΝΑΤΑΠΟΚΡΙΝ.
22 <ΜΗ ΔΙΑΘΕΣ ΑΡ. FAX>	12 ΜΑΡ 11:21	00'13	ΑΠΣΛ 00	ΚΑΝΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΟ
23 2106000259	12 ΜΑΡ 11:22	00'38	ΑΠΣΛ 00	ΕΜΠΛΟΚΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ
24 HSPN/PROGRAMMES/	12 ΜΑΡ 11:28	00'42	ΛΗΨΗ 01	OK
25 2109409051	12 ΜΑΡ 11:31	00'41	ΑΠΣΛ 01	OK
26 2109409051	12 ΜΑΡ 11:32	00'42	ΑΠΣΛ 02	OK
27 2109409051	12 ΜΑΡ 11:33	00'40	ΑΠΣΛ 01	OK
28 2109409051	12 ΜΑΡ 11:34	00'30	ΑΠΣΛ 01	OK
29 2103311977	12 ΜΑΡ 11:51	01'08	ΑΠΣΛ 03	OK
30 2108131619	12 ΜΑΡ 11:56	01'07	ΑΠΣΛ 03	OK

ΥΠΕΡΟΡΧΑΪΚΟΣ ΝΑΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ 910.3225240F - (322524)

Ο υπερορχαϊκός ναός της Θεσσαλονίκης, τμήμα του οποίου ανακαλύφθηκε το 2000 σε οικόπεδο της πλατείας Αντιγονιδών, είναι ένα εξαιρετικά ευρισ-
τιμό μνημείο για την πόλη της Θεσσαλονίκης και για ολόκληρο το
Βορειοηellenικό χώρο.

Η σπουδαιότητά του εγχεινται στη σημαντικότητά του, στην τεράστια ιστορική,
αρχαιολογική και καλλιτεχνική του αξία, στο μεγάλο αριθμό των αρχι-
τεκτονικών μελών που διασώζει (χρυσός επάνιο για αρχαϊκά μνημεία), και
έξωθεν στην ιδιαιτερότητά του να αποτελεί αναπόσπαστο αρχαϊκό αρχι-
τεκτονικών μελών, τα οποία ανήκουν σε δύο ταύταχιστον μνημεία μετα-
φρασμένα, κατά λάθος πιθανότατα από την Αίγυπτο, στη Θεσσαλονίκη στα
πρώτα αυτοκρατορικά χρόνια. Ο ναός αυτός φιλοξένησε αυτοκρατορι-
κή λατρεία, όπως προκύπτει από δύο αγάλματα αυτοκρατόρων, αχαιφά
Θεάη Ρώμης και αχαιφά Δία Λιγύχου.

Ένα μέρος μόνο από τα ελάχιστα αρχιτεκτονικά μέλη, τα οποία προέρχονται
μόλις από το ένα τρίτο της συνολικής ύψους του ναού, ευρίσκονται ήδη
στο αρχαιολογικό μουσείο της Θεσσαλονίκης μαζί με το μοναδικό τμήμα
περιτύρρωτά του και αποδεικνύει τη μεγάλη αρχαιολογική και κα-
λλιτεχνική αξία του μνημείου. Ο υπόλοιπος ναός συντίθεται κατ'από-
την Πλατεία Αντιγονιδών, μια περιοχή η οποία δεν διατηρήθηκε
ποτέ από ανοικοδόμηση, γεγονός που διατηρεί τη βεβαιότητα ότι
το νέο ανακατασκευασμένο μνημείο που θα προκύψει θα είναι πλυσίοντο
από αυτό που ήδη έχει αποκατασκευαστεί.

Παρόλο που ο τρόπος ένταξης αυτού του ελάχιστου σε περιμετρήσιμη δια-
στάσεων αίθουσα του αρχαιολογικού μουσείου αναδεικνύει τις αξίες
του σε ικανοποιητικό βαθμό, ο μίσητός του μνημείου που είναι η αχαι-
κή πρόταση, όπως ότι πρόκειται για μια προσωρινή λύση ενώ του
ολοκληρωθεί η ανακατασκευή του μνημείου και πραγματοποιηθεί η
ανασύνταξή του "in situ".

Όπως έχει προκύψει από εχθρή έρευνα (εξημερωμένη και εχθροπραγ-
ματική) η οποία ανακατασκευάζει πρόταση στο σύνολό της το "Αρχαιολογικό Έργο
στη Μακεδονία και Θράκη", υπάρχει δυνατότητα να ολοκληρωθεί η
ανακατασκευή του μνημείου και να πραγματοποιηθεί η ανασύνταξή του
χωρίς να διαταχθεί η λειτουργία της Πλατείας Αντιγονιδών, η οποία
μπορεί να διατηρηθεί σε δύο μέρη, το κεντρικό και το αρχαίο. Στα σύνορα των

ΥΣΤΕΡΟΑΡΧΑΪΚΟΣ ΝΑΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1.

Ο υστεροαρχαϊκός ναός της Θεσσαλονίκης ήταν γνωστός από διάσπαρτα στην πόλη αρχιτεκτονικά μέλη τα οποία προέρχονταν από την εκσκαφή θεμελίων το 1936 σε οικόπεδο στην οδό Διοικητηρίου. Ο καθηγητής Γ. Μπακαλάκης, ο οποίος πίστευε ότι η Θεσσαλονίκη, η οποία ιδρύθηκε το 316 π.Χ., ταυτίζεται με τον αρχαιότερο οικισμό της Θέρμης, υποστήριξε ότι πρόκειται για ναό του Διονύσου, ο οποίος διαλύθηκε και ξαναστήθηκε στη ίδια θέση στα πρώιμα αυτοκρατορικά χρόνια. Το 2000 στο παραπάνω οικόπεδο, πραγματοποιήθηκε ανασκαφή η οποία έφερε στο φως τμήμα της κρηπίδας του ναού και θραύσματα αρχιτεκτονικών μελών, πολλά από τα οποία συνανήκουν με τα ήδη γνωστά, του αρχαιολογικού μουσείου Θεσσαλονίκης.

Το γεγονός ότι: α) υπάρχουν στα αρχαϊκά αρχιτεκτονικά μέλη, τα οποία ανήκουν σε δύο τουλάχιστον διαφορετικά κτίρια, γράμματα αρχιτεκτονικά των πρώιμων αυτοκρατορικών χρόνων, τα οποία προϋποθέτουν διάλυση και ανασύνθεση του μνημείου, β) η υποδομή της κρηπίδας είναι κτισμένη με ασβεστοκονιάματα στη ρωμαϊκή εποχή, γ) εκτός από τα αρχιτεκτονικά μέλη κατά την ανασκαφή δεν εντοπίστηκε κανένα άλλο αρχαϊκό εύρημα και δ) σήμερα επικρατεί η άποψη ότι η Θέρμη βρισκόταν στο Καραμπουρνάκι και επομένως αμφισβητείται η ύπαρξη αρχαϊκής φάσης στη Θεσσαλονίκη, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο αρχαϊκός ναός μεταφέρθηκε από άλλη περιοχή και ανασυντέθηκε στο χώρο των ιερών, δίπλα στο Σαραπίο στον 1ο μ.Χ. αιώνα.

Ο F. Erksstein πρώτος διατύπωσε προφορικά την άποψη ότι ο ναός αυτός θα πρέπει να συμπεριληφθεί στην κατηγορία των «περιπλανώμενων ναών». Ο ένας ναός από τον οποίο μεταφέρθηκαν αρχιτεκτονικά μέλη στη Θεσσαλονίκη θα μπορούσε να βρίσκεται στην Αίνεια, όπως ορθά υποστήριξε ο Μ. Βουτιράς, όπου τεκμηριωμένα από αρχαίες πηγές υπήρχε αρχαϊκό ιερό Αφροδίτης. Μεταφορές ναών είναι γνωστές από την Αττική, περίπου στην ίδια περίοδο, για πολιτικούς λόγους. Από επιγραφή, χαμένη σήμερα, πληροφορούμαστε την ύπαρξη στη Θεσσαλονίκη ναού, αφιερωμένου στον Ιούλιο Καίσαρα. Είναι πιθανό οι Θεσσαλονικείς, για να εξευμενίσουν τον Οκταβιανό, ο οποίος νίκησε στο Ακτιο τον Αντώνιο με το μέρος του οποίου είχαν ταχθεί, να μετέφεραν το λαμπρό ναό της Αφροδίτης από την Αίνεια στη Θεσσαλονίκη, όπου λατρεύτηκε ο Ιούλιος Καίσαρας ως σύναος θεός με τη μυθική πρόγονό του Αφροδίτη, μητέρα του Αινεία, γενάρχη του γένους των Ιούλων. Η εύρεση μέσα στο ναό δύο αγαλμάτων αυτοκρατόρων (ίσως Αδριανού) και αγαλμάτων θεάς Ρώμης, και Δία Αιγίοχου δεν αφήνει αμφιβολίες ότι πρόκειται για ναό αυτοκρατορικής λατρείας.

2.

Από τον υστεροαρχαϊκό ναό της Θεσσαλονίκης σώζονται:

1. Η υψηλή κρηπίδα, η οποία κατασκευάστηκε στα ρωμαϊκά χρόνια και επενδύθηκε με τα μεταφερμένα αρχαϊκά σκαλοπάτια και το στυλοβάτη. Παρά την αποσπασματική αποκάλυψή της γνωρίζουμε το πλάτος του ναού, όχι όμως το μήκος του. Στο στυλοβάτη είναι χαραγμένη η αρχαϊκή θέση των πλίνθων των βάσεων των κιδόνων, όμως τα μετακίνητα διαστήματα της ρωμαϊκής ανασύνθεσης του ναού είναι μεγαλύτερα από τα αρχαϊκά και είναι διαφορετικά στην πρόσοψη από ότι στις μακριές πλευρές.

2. Τμήματα από σπείρες βάσεων και μια πλίνθος "in situ" με τοποθετημένη με μολυβδοχόηση επάνω της μια βάση κίονα σαμιακού τύπου, με έναν τροχίλο. Η βάση προέρχεται από ναό μεγαλύτερων διαστάσεων από αυτόν από τον οποίο προέρχεται η πλίνθος και άλλα τμήματα βάσεων, οι οποίες είναι εφεσιακού τύπου με διπλό τροχίλο.

3. Τρία τμήματα κίωνων, τα δύο με 26 και το τρίτο με 28 γλυφές καθώς και τρία σχεδόν ακέραια κιονόκρανα, τα δύο ίδια με κοίλες έλικες στην εξωτερική πλευρά τους και κυρτές στην εσωτερική. Το τρίτο μικρότερων διαστάσεων και με κοίλες έλικες και στις δύο πλευρές του προέρχεται από διαφορετικό μνημείο.

4. Πολλά τμήματα γείσων με ιωνικά ωά, από τα οποία ελάχιστα είναι αρχαϊκά. Τα περισσότερα είναι πιστές ανακατασκευές της ρωμαϊκής περιόδου και μόνο η έντονη χρήση τρυπανιού και η τεχνοτροπία προδίδουν την εποχή κατασκευής τους.

5. Τμήμα τοιχοβάτη με αστραγάλους, μικρό θραύσμα επιστυλίου και λεοντοκέφαλη υδρορρόη από την αρχαϊκή σίμη.

6. Πολλά θραύσματα από το κατάκοσμο περιθύρωμα της εισόδου του ναού και πλήθος θραυσμάτων αρχιτεκτονικών μελών, των οποίων η ακριβής θέση στο μνημείο δεν έχει διασαφηνιστεί.

Σε πολλά από τα σωζόμενα μέλη υπάρχουν λειξεύσεις της ρωμαϊκής εποχής, για να προσαρμοστούν στην ανασύνθεση του ναού.

Με τα στοιχεία αυτά επιχειρήθηκε η αναπαράστασή του ναού, η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες που οφείλονται στο ότι: α) έχουμε ανασύνθεση μελών τουλάχιστον από δύο κτίρια, χωρίς να υπάρχει καμιά ιδιαίτερη πληροφορία για τον καθένα από αυτά, β) το ανασκαφικό υλικό είναι ανακατεμένο, γ) δεν έχει ολοκληρωθεί η αποκάλυψη του μνημείου και δ) δεν έχουν ταυτιστεί ακόμα όλα τα αρχιτεκτονικά μέλη. Για το λόγο αυτό η αναπαράσταση αφορά μόνο στην ρωμαϊκή ανασύνθεση του ναού με αρκετές παραδοχές. Ο ναός είναι εν παραστάσιν περίπτερος, εξάστυλος ή με δεδομένο ότι δεν έχει αποκαλυφθεί η δυτική πλευρά του, θα μπορούσε να είναι διπλός εν παραστάσιν περίπτερος, εξάστυλος. Οι κίονες εδράζονται σε σύνθετες βάσεις αποτελούμενες από πλίνθο, σκοτία με διπλό ή μονό τροχίλο και σπείρα με αστράγαλο. Το καθαρό ύψος των κίωνων, θεωρώντας μια αναλογία 1:10 - 1:10,5 κάτω βάσης προς ύψος κίονα, θα ξεπερνούσε τα 7 μέτρα. Επάνω στο τριταينيωτό επιστυλίο εδράζονταν το γείσο με τα ιωνικά ωά. Από τα στοιχεία που διαθέτουμε έως σήμερα δεν προκύπτει ύπαρξη ζωφόρου στις οψεις του ναού. Ένα μικρό κεφάλι νέου των αρχών του 5ου π.Χ. αιώνα ίσως προέρχεται από ζωφόρο η οποία βρισκόταν σε άλλο σημείο του ναού. Αμέσως επάνω στο ιωνικό γείσο πρέπει να εδράζονταν γεισητοδες, γείσο και σίμη με λεοντοκέφαλες υδρορρόες, με ζεύγος διπλών ελίκων που υποβάσταζαν ανάμεσά τους ανθήμια.

και

Η ρωμαϊκή ανασύνθεση του ναού πραγματοποιήθηκε στον 1ο μ.Χ. αιώνα. Η υδρορρόη χρονολογείται πριν από το 480 π.Χ.. Οι κοίλες έλικες στα ιωνικά κιονόκρανα εμφανίζονται γύρω στο 500 π.Χ. Επομένως τα μεγάλα κιονόκρανα, τα οποία έχουν κυρτές έλικες στην εσωτερική πλευρά τους και κοίλες στην εξωτερική, θα μπορούσαν να χρονολογηθούν στο μεταίχμιο της αλλαγής (τέλος 4ου με αρχές 5ου π.Χ. αιώνα) ενώ το μικρό κιονόκρανο που έχει μόνο κοίλες έλικες είναι οψιμότερο.

-3-

Το μάρμαρο κατασκευής του ναού είναι μάλλον θασιακό. Αν λάβουμε υπόψιν ότι από τους τρεις αρχαίους ναούς που σώζονται στη βόρεια Ελλάδα οι άλλοι δύο είναι ο ναός της Παρθένου στην Καβάλα και ο ναός του Ηρακλή στη Θάσο, θα μπορούσαμε να αποδώσουμε το ναό της Θεσσαλονίκης σε θασιακό εργαστήριο. Παρά το γεγονός ότι η Θάσος είναι αποικία της Πάρου οι επιδράσεις φαίνεται να είναι περισσότερο μικρασιατικές και λιγότερο κυκλαδικές.

3.

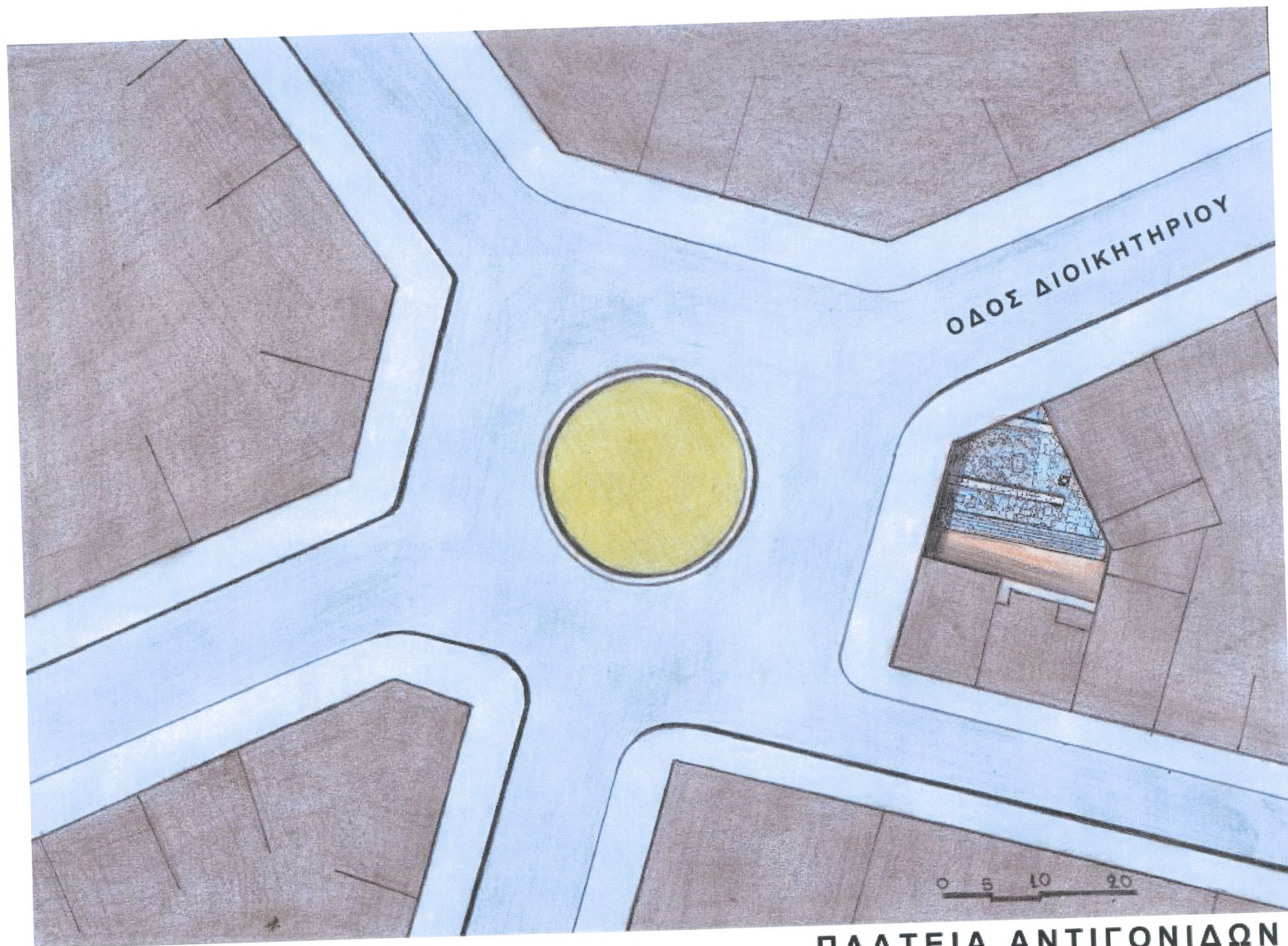
Η αποσπασματική αποκάλυψη του υστεροαρχαϊκού ναού της Θεσσαλονίκης και η κάλυψη σημαντικού τμήματός του από την οδό Διοικητηρίου, που καθίσταται, προς το παρόν, αδύνατη την αναστήλωσή του, οδήγησαν στην απόφαση τα ταυτισμένα αρχιτεκτονικά μέλη του να εκτεθούν στο αρχαιολογικό μουσείο. Επειδή η παράθεση αρχιτεκτονικών μελών, τα οποία αποτελούσαν στοιχεία μιας αρχιτεκτονικής σύνθεσης, επάνω σε βάθρα μέσα σε μια αίθουσα μουσείου ως ανεξάρτητα εκθέματα, καθιστά προβληματική την κατανόησή τους από τον επισκέπτη και δεν αναδεικνύει επαρκώς τις αρχιτεκτονικές αξίες τους, αποφασίστηκε να εκτεθούν με τέτοιο τρόπο ώστε ο επισκέπτης του μουσείου να τα αντιλαμβάνεται με συνθήκες όσο γίνεται πιο κοντινές σε αυτές που τα αντιλαμβάνονταν ο αρχαίος επισκέπτης του ναού.

Για το λόγο αυτό επιχειρήθηκε, μέσα στην περιορισμένων διαστάσεων αίθουσα του μουσείου, ένα είδος μερικής αποκατάστασης του ανατολικού τμήματος του ναού, το οποίο ταυτίζεται με το ανεισκαμμένο τμήμα του, χρησιμοποιώντας τα αυθεντικά αρχιτεκτονικά μέλη και ανακατασκευασμένα τμήματα. Το τμήμα αυτό του ναού περιλαμβάνει μέρος του πτερού, τη θύρα εισόδου και τους δύο κίονες εν παραστάσιν μπροστά από αυτήν. Εξ αιτίας του χαμηλού ύψους της αίθουσας, το οποίο δεν ξεπερνά τα 4,5 μέτρα ενώ το πραγματικό ύψος των κίωνων ξεπερνούσε τα 7 μέτρα, οι κίονες παρουσιάζονται κορμμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να εκτίθεται ολόκληρο το σωζόμενο αυθεντικό τμήμα τους και η τομή να βρίσκεται στο ανακατασκευασμένο τμήμα. Για να δοθεί η δυνατότητα τοποθέτησης των υπερκείμενων μελών ήταν απαραίτητη η ανακατασκευή τμημάτων των υποκείμενων. Όλα τα ανακατασκευασμένα τμήματα για λόγους διασφάλισης της αυθεντικότητας και των ιστορικών αξιών των σωζόμενων μελών διαφοροποιούνται από αυτά τόσο ως υλικό όσο και με μικρή υποχώρηση, ενός περίπου χιλιοστού, της επιφαινεϊκής τους.

Αυτός ο τρόπος έκθεσης σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θεωρηθεί ως αναστήλωση του μνημείου αλλά ως μια δυνατότητα οι συμπληρώσεις από κοινού με τα κατώτερα αυθεντικά μέλη να λειτουργούν ως stand για την τοποθέτηση των υπερκείμενων. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να κυκλοφορεί ανάμεσα στα εκθέματα έχοντας την αίσθηση ότι κινείται στα ερείπια του αρχαίου ναού. Γίνεται προσπάθεια μέσα από τις πραγματικές διαστάσεις σε κάτοψη και παρά τα αλλοιωμένα ύψη λόγω ύψους της αίθουσας, με βοηθό τα σχέδια των γραφικών αναπαραστάσεων στις πινακίδες να αποκτήσει ο επισκέπτης μια εικόνα του μνημείου κατά το δυνατό πλησιέστερα στην αυθεντική.

Τα αγάλματα, παρόλο που δεν γνωρίζουμε την ακριβή θέση τους είναι βέβαιο ότι ήταν τοποθετημένα στο ναό. Για το λόγο αυτό αποφασίστηκε να τοποθετηθούν στο πτερό του ναού παρά τη μουσειολογική αντίφαση που ενδεχόμενα προκύπτει από την παράθεση αρχαϊκών και ρωμαϊκών εκθεμάτων.

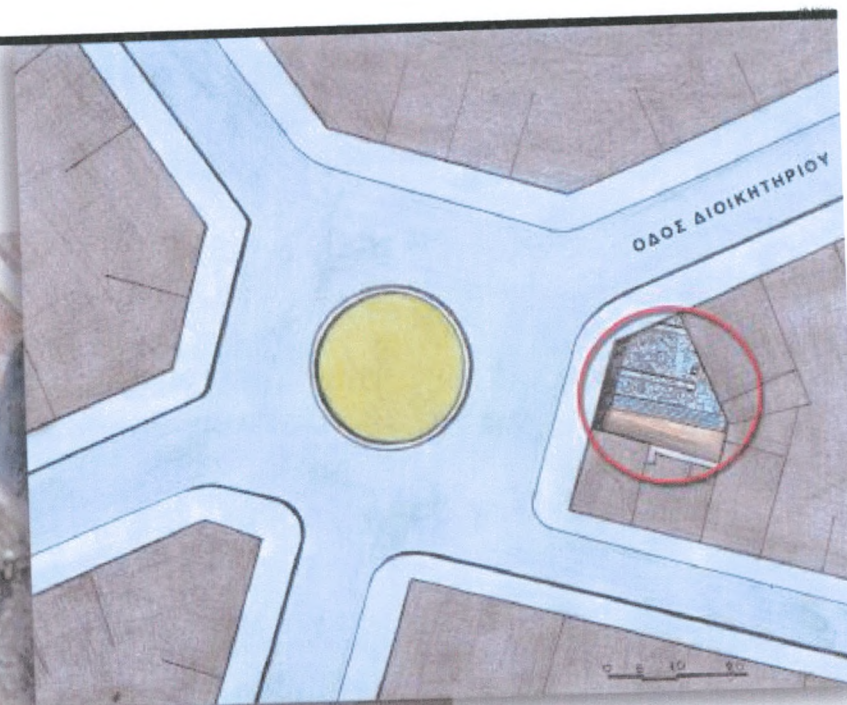

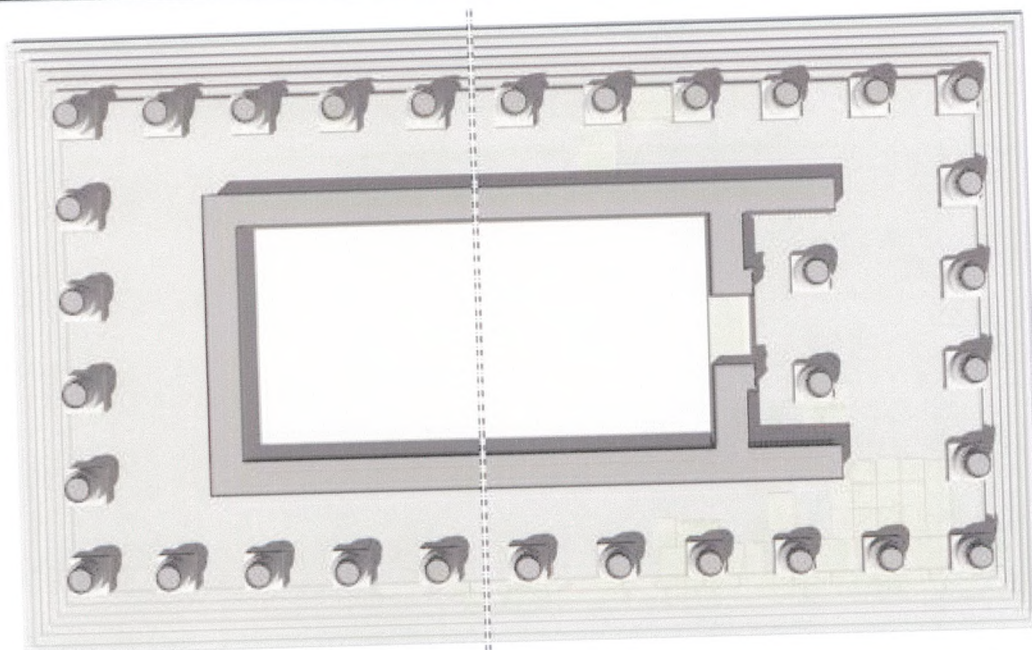

ΟΔΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ

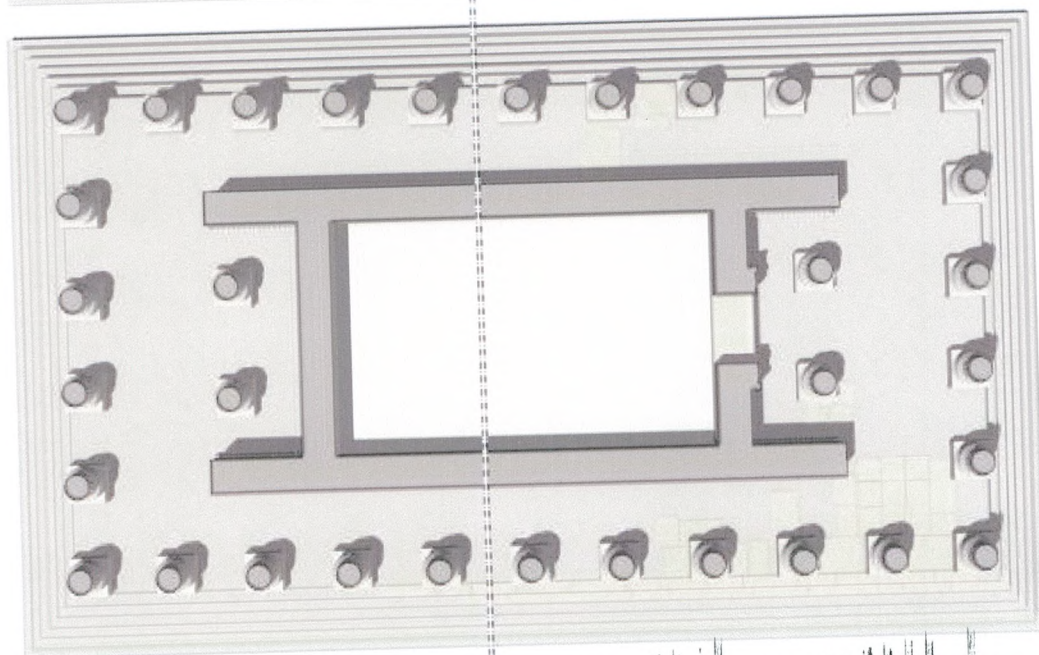
0 5 10 20

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΝΤΙΓΟΝΙΔΩΝ

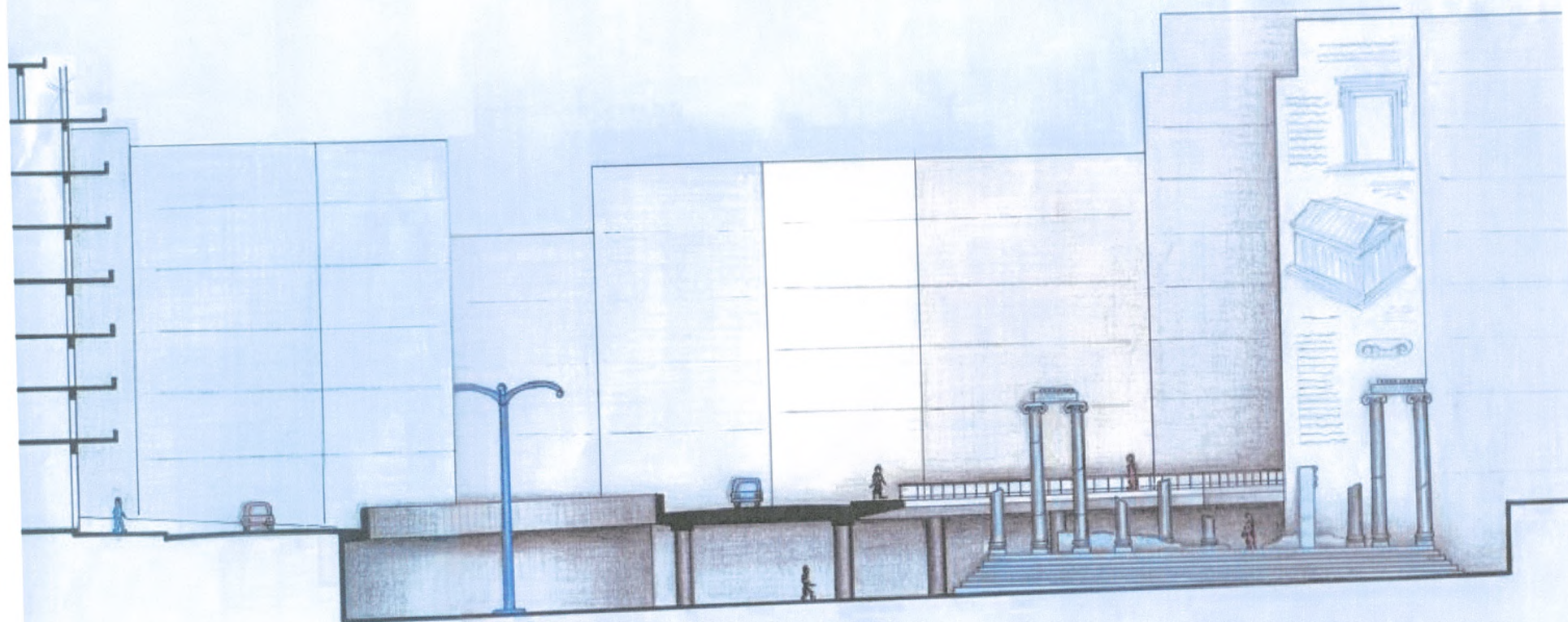

ΕΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΝ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΣ, ΕΞΑΣΤΥΛΟΣ

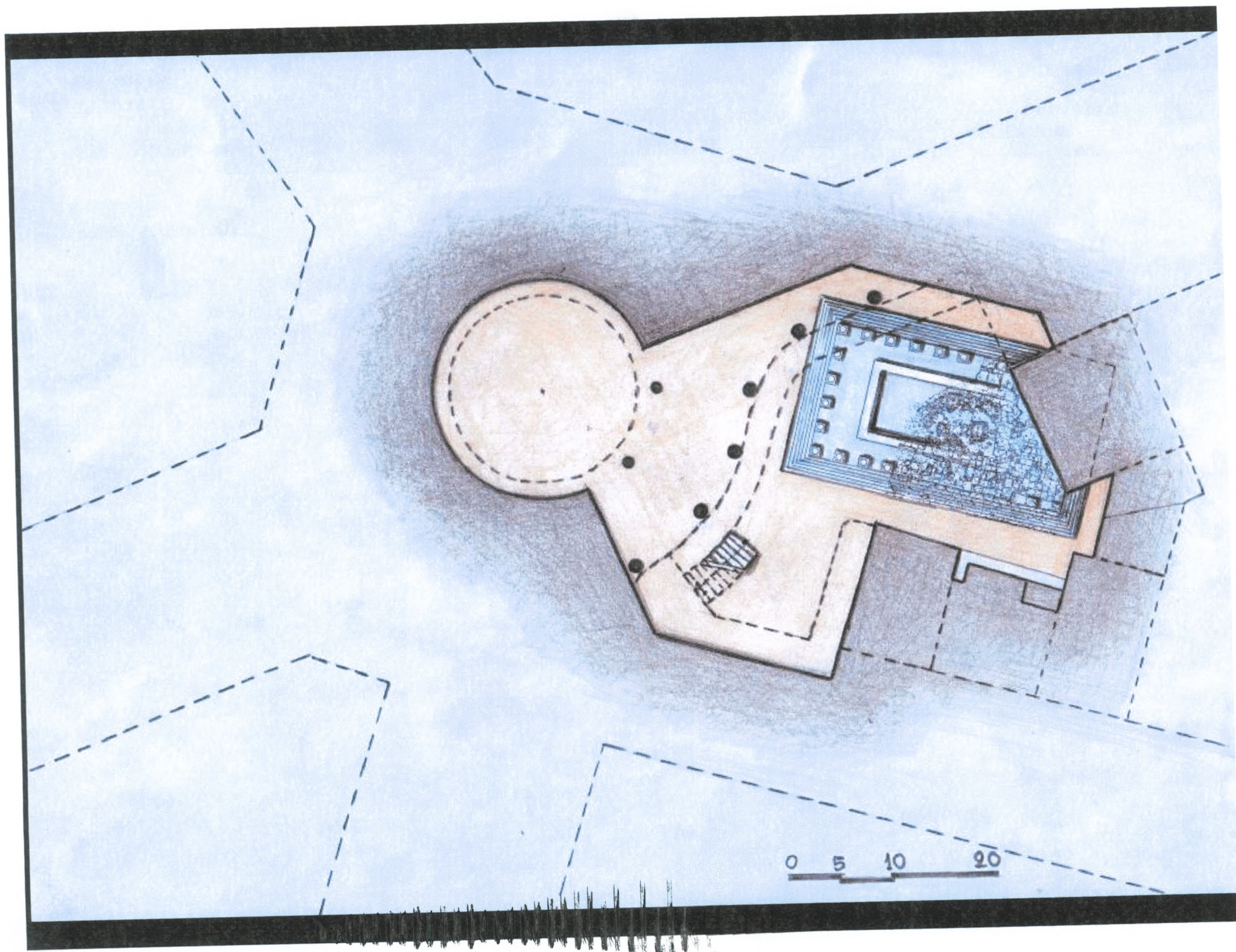

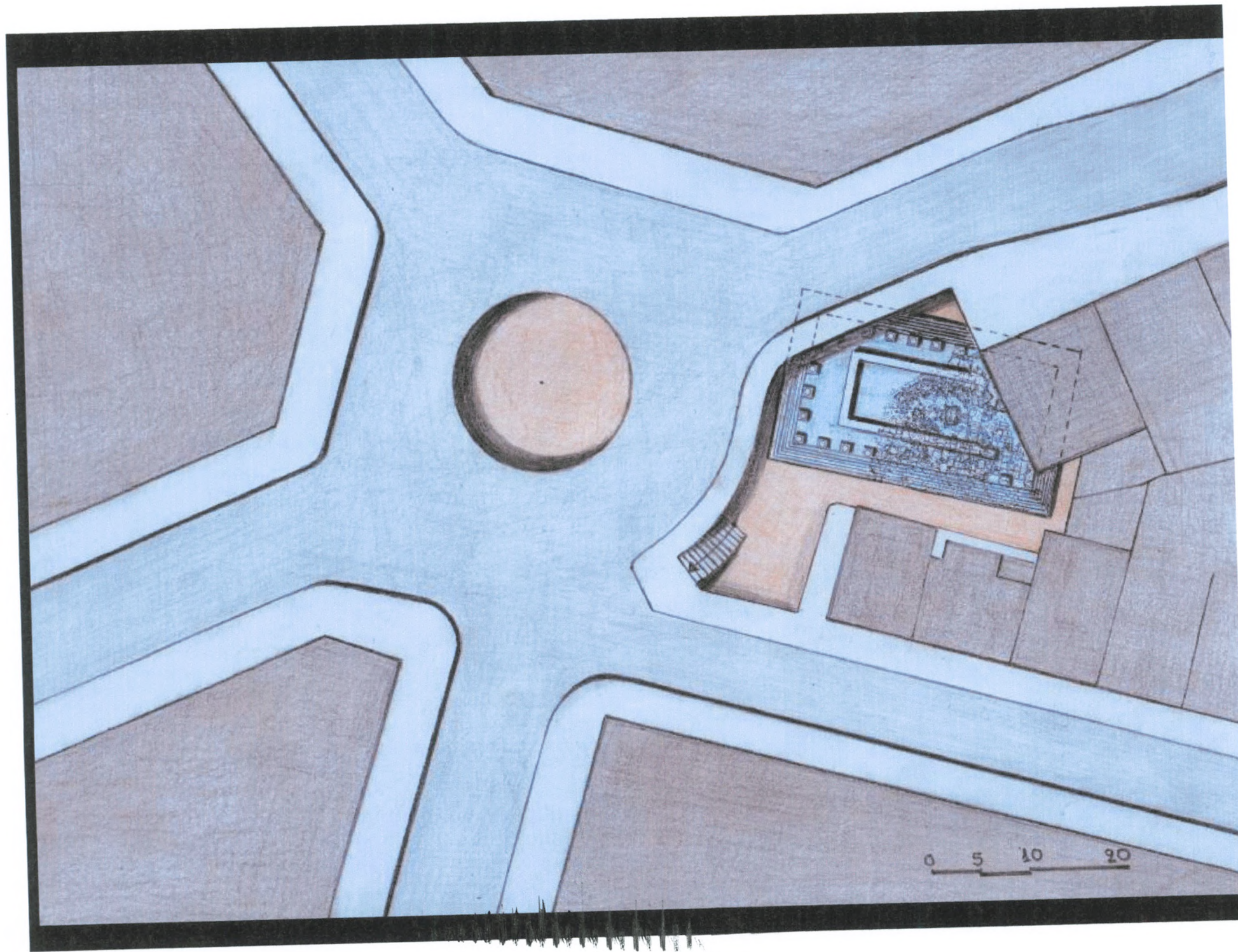
ΔΙΠΛΟΣ ΕΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΝ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΣ, ΕΞΑΣΤΥΛΟΣ

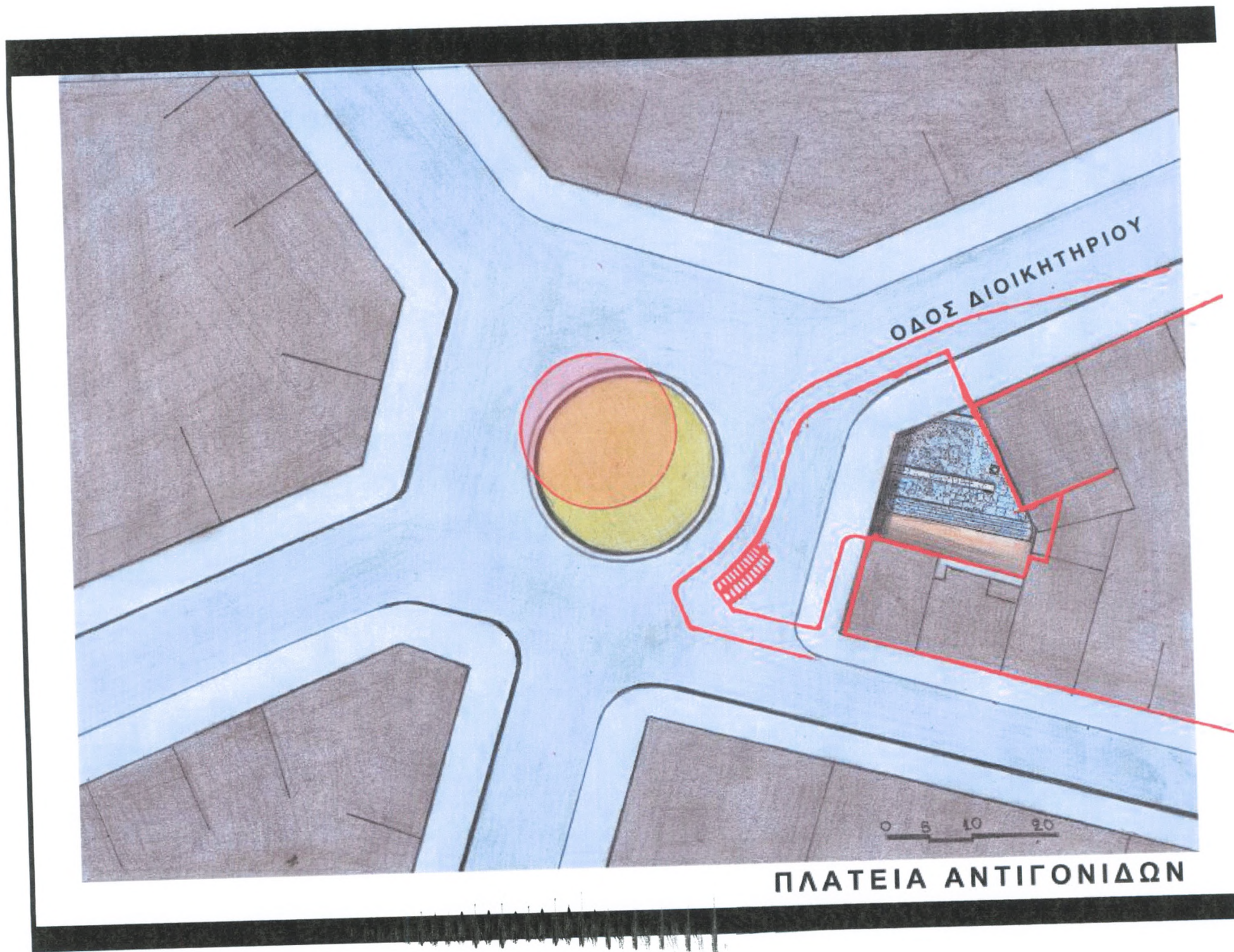

0 5 10 20

ΟΔΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ

0 5 10 20

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΝΤΙΓΟΝΙΔΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΝΤΙΓΟΝΙΔΩΝ

